

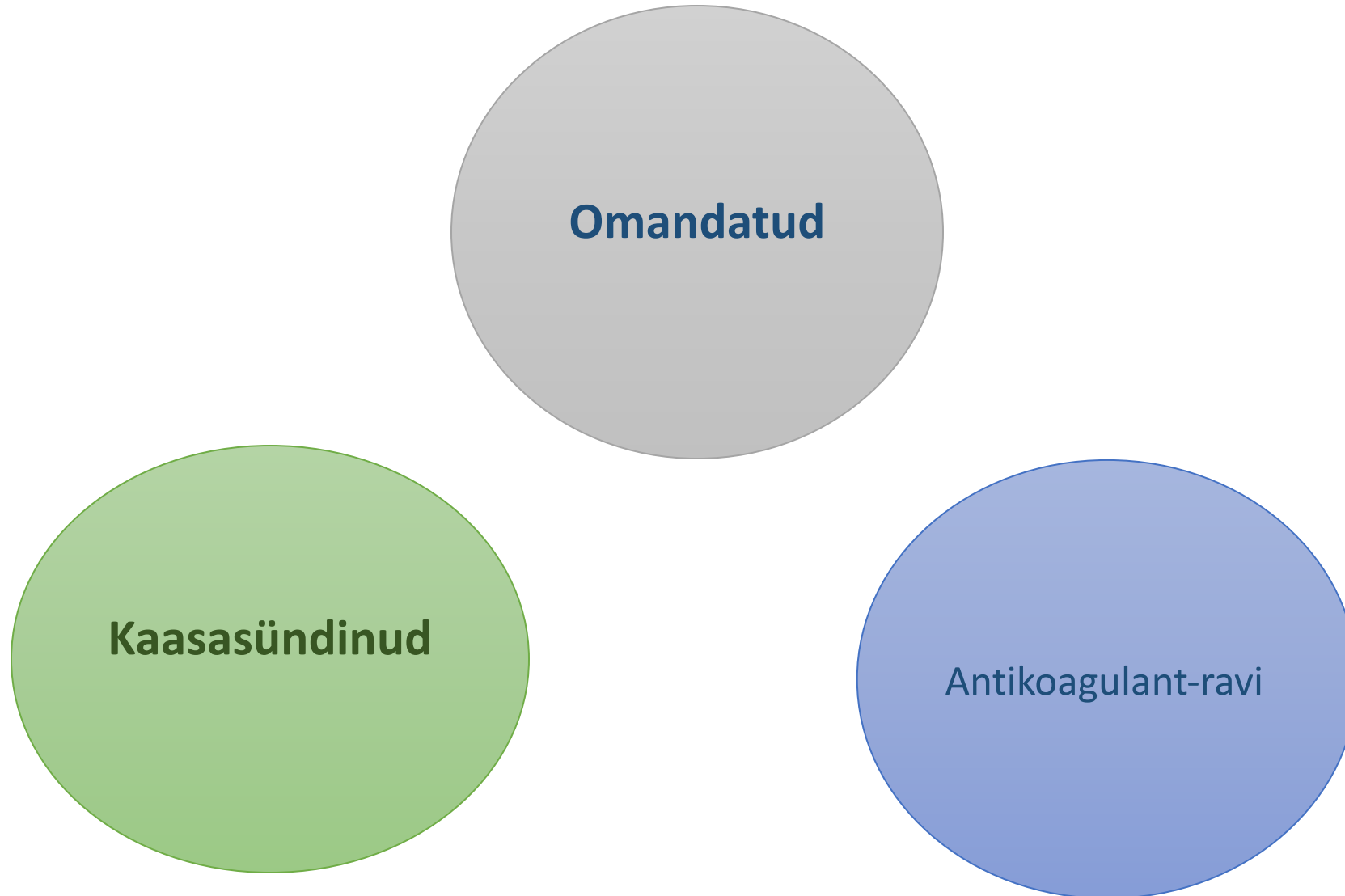
Hüübimisanalüüside algoritmid, uued antikoagulandid

Marika Pikta

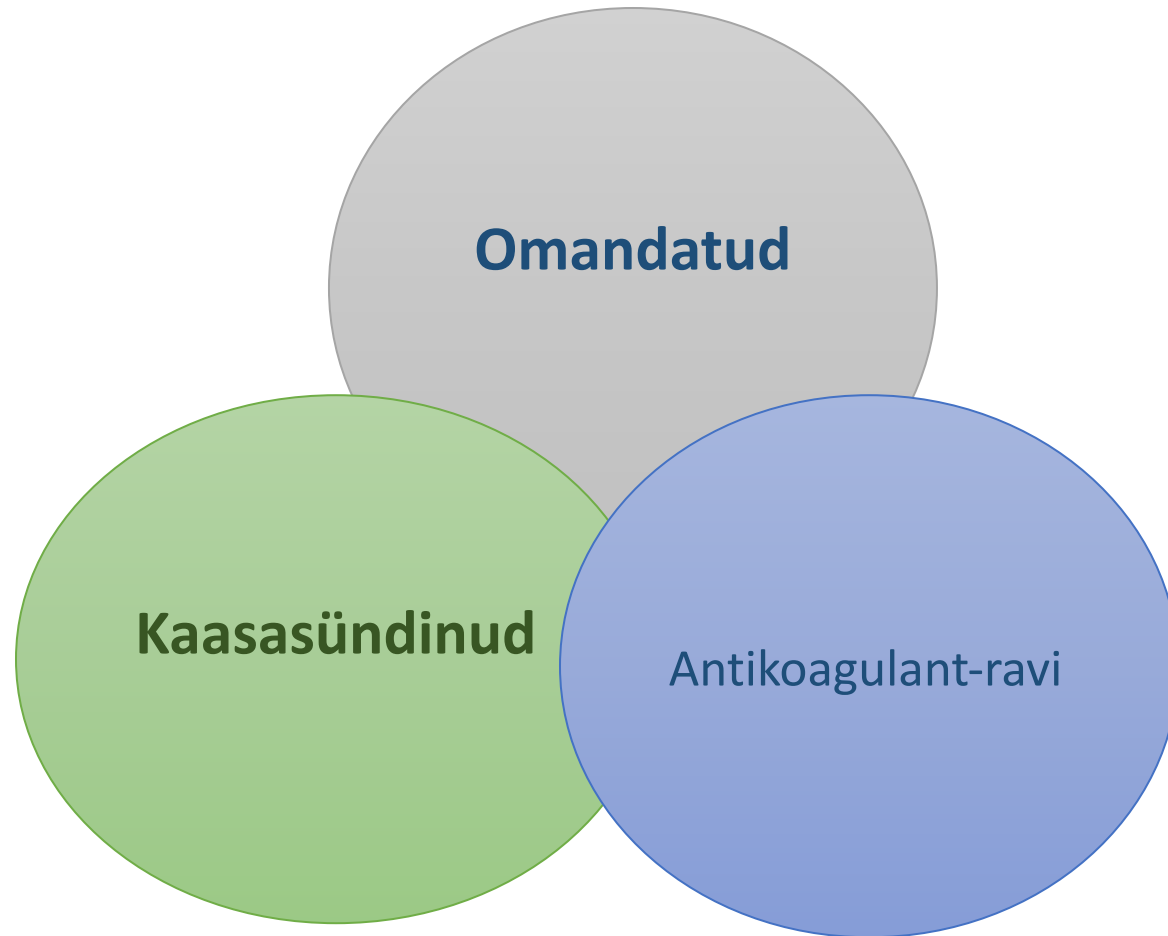
PERH

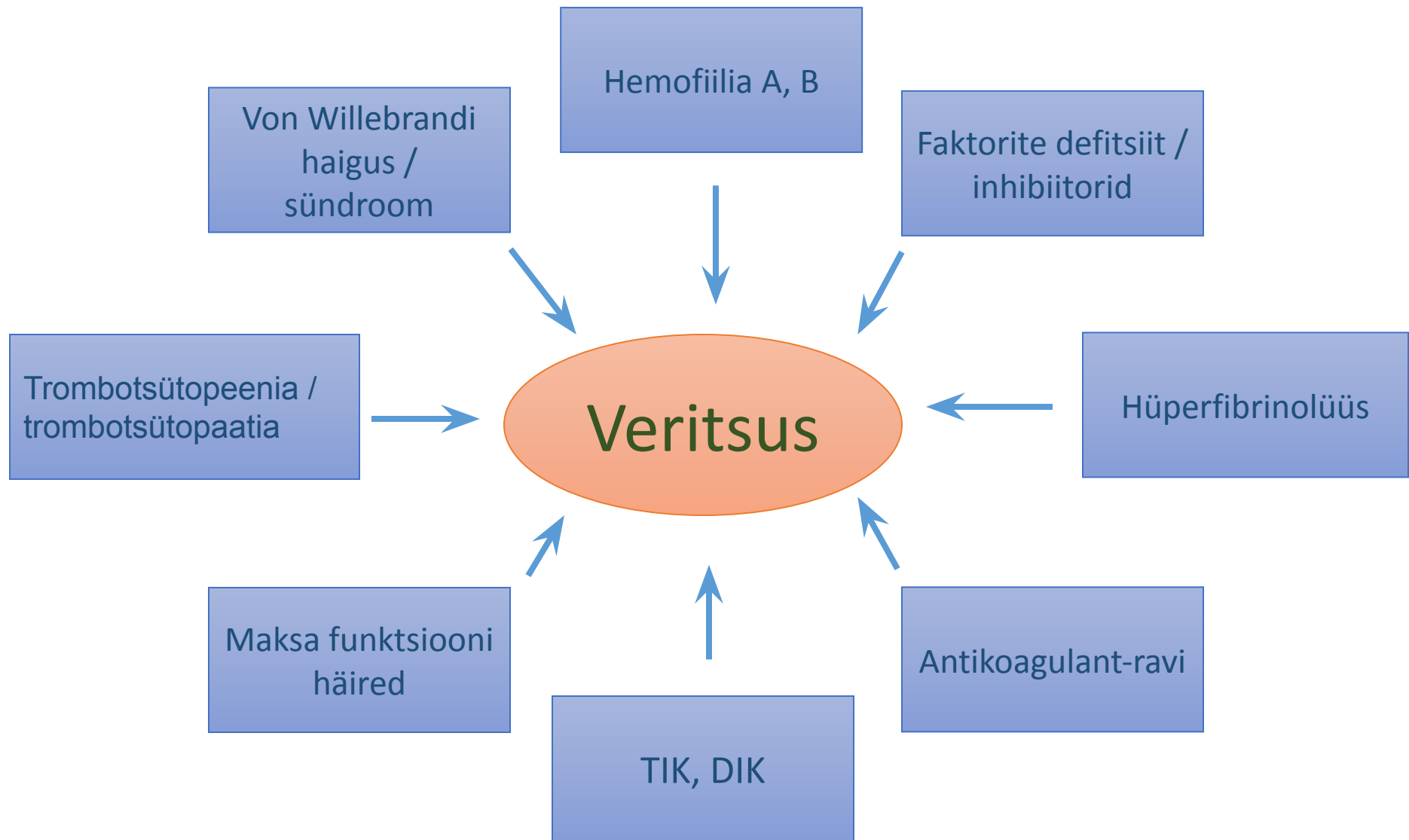
12.05.2022

Hemostaasi häired

Hemostaasi häired

Keda uurida

Millal

Millised analüüsid võtta

ISTH-SSC Bleeding Assessment Tool (certe.nl)

Veritsuskalduvusega patsient

ISTH-BAT

ISTH-SSC Bleeding Assessment Tool Reset

SCORE 0

SYMPTOMS (up to the time of diagnosis)	SCORE				
	0 [§]	1 [§]	2	3	4
Epistaxis	☐ No/trivial	☐ - > 5/year or - more than 10 minutes	☐ Consultation only*	☐ Packing or cauterization or antifibrinolytic	☐ Blood transfusion or replacement therapy (use of hemostatic blood components and rFVIIa) or desmopressin
Cutaneous	☐ No/trivial	☐ For bruises 5 or more (> 1cm) in exposed areas	☐ Consultation only*	☐ Extensive	☐ Spontaneous hematoma requiring blood transfusion
Bleeding from minor wounds	☐ No/trivial	☐ - > 5/year or - more than 10 minutes	☐ Consultation only*	☐ Surgical hemostasis	☐ Blood transfusion, replacement therapy, or desmopressin
Oral cavity	☐ No/trivial	☐ Present	☐ Consultation only*	☐ Surgical hemostasis or antifibrinolytic	☐ Blood transfusion, replacement therapy or desmopressin
GI bleeding	☐ No/trivial	☐ Present (not associated with ulcer, portal hypertension, hemorrhoids, angiodysplasia)	☐ Consultation only*	☐ Surgical hemostasis, antifibrinolytic	☐ Blood transfusion, replacement therapy or desmopressin
Hematuria	☐ No/trivial	☐ Present (macroscopic)	☐ Consultation only*	☐ Surgical hemostasis, iron therapy	☐ Blood transfusion, replacement therapy or desmopressin
Tooth extraction	☐ No/trivial or none done	☐ Reported in ≤25% of all procedures, no intervention**	☐ Reported in ≥25% of all procedures, no intervention**	☐ Resuturing or packing	☐ Blood transfusion, replacement therapy or desmopressin
Surgery	☐ No/trivial or none done	☐ Reported in ≤25% of all procedures, no intervention**	☐ Reported in ≥25% of all procedures, no intervention**	☐ Surgical hemostasis or antifibrinolytic	☐ Blood transfusion, replacement therapy or desmopressin
Menorrhagia	☐ No/trivial	☐ Consultation only* or - Changing pads more frequently than every 2 hours or - Clot and flooding or - PBAC score>100#	☐ - Time off work/school > 2/year or - Requiring antifibrinolytics or hormonal or iron therapy	☐ - Requiring combined treatment with antifibrinolytics and hormonal therapy or - Present since menarche and > 12 months	☐ - Acute menorrhagia requiring hospital admission and emergency treatment or - Requiring blood transfusion, Replacement therapy, Desmopressin, or - Requiring dilatation & curettage or endometrial ablation or hysterectomy)
Post-partum hemorrhage	☐ No/trivial or no deliveries	☐ Consultation only* or - Use of syntocin or - Lochia > 6 weeks	☐ - Iron therapy or - Antifibrinolytics	☐ - Requiring blood transfusion, replacement therapy, desmopressin or - Requiring examination under anaesthesia and/or the use of uterin balloon/package to tamponade the uterus	☐ - Any procedure requiring critical care or surgical intervention (e.g. hysterectomy, internal iliac artery ligation, uterine artery embolization, uterine brace sutures)
Muscle hematomas	☐ Never	☐ Post trauma, no therapy	☐ Spontaneous, no therapy	☐ Spontaneous or traumatic, requiring desmopressin or replacement therapy	☐ Spontaneous or traumatic, requiring surgical intervention or blood transfusion
Hemarthrosis	☐ Never	☐ Post trauma, no therapy	☐ Spontaneous, no therapy	☐ Spontaneous or traumatic, requiring desmopressin or replacement therapy	☐ Spontaneous or traumatic, requiring surgical intervention or blood transfusion
CNS bleeding	☐ Never			☐ Subdural, any intervention	☐ Intracerebral, any intervention
Other bleedings[^]	☐ No/trivial	☐ Present	☐ Consultation only*	☐ Surgical hemostasis, antifibrinolytics	☐ Blood transfusion or replacement therapy or desmopressin

SCORE 0

Veritsustendentsile viitab veritsusküsimustiku (ISTH-BAT) skoor:
 naistel ≥ 6 , meestel ≥ 4 , lastel ≥ 3 punkti.

	0 punkti	1 punkt	2 punkti	3 punkti	4 punkti	Punktid kokku:
Ninaverejooks	Mitte kunagi või ebaoluliselt harva (<5 korra nädalas) või ainult ühest sõõrmest	>5 minuti		Tamponeerimine, lokaalne ravi ja/või traneksaamhape	Vere- või hüübimisfaktori preparaadi vajadus, desmopressiin	
Verevalumid	Mitte kunagi või ebaoluliselt väikesed (<1 cm)	>1 cm kehatüve piirkonnas spontaanselt	Konsulteritud arstiga	Suured tumedad (>5 cm) ja resistentsus		
Verejooksud väikestest haavadest	Mitte kunagi või ebaoluliselt harva	Tihti või >5 minuti korraga	Konsulteritud arstiga	Kirurgiline verejooksu sulgemine ja/või traneksaamhape	Vere- või hüübimisfaktori preparaadi vajadus, desmopressiin	
Igeme ja suulimaskesta verejooksud	Ei	Harva	Tihti või spontaanselt, konsulteritud arstiga	Kirurgiline verejooksu sulgemine ja/või traneksaamhape	Vere- või hüübimisfaktori preparaadi vajadus, desmopressiin	
Verejooks pärast hamba eemaldamist	Hamba eemaldamisi ei ole olnud, ei esinenud verejooksu hamba eemaldamise järgselt	Pikenenud verejooks pärast hamba eemaldamist, vajanud arstiabi	Verejooks hamba eemaldamise järgselt, ravile pöördumine	(Uuesti) õmblemine, tamponeerimine ja/või traneksaamhape	Vere- või hüübimisfaktori preparaadi vajadus, desmopressiin	
Gastrointestinaalsed verejooksud	Ei	Lokaalse põhjuse tõttu	Spontaanne	Verejooksu peatamine protseduuridega ja/või traneksaamhape	Vere- või hüübimisfaktori preparaadi vajadus, desmopressiin	
Operatsiooniga seotud verejooksud	Operatsioone ei ole olnud või on kulgenud probleemideta	Lisandunud/pikenenud verejooks pärast 1 operatsiooni	Lisandunud/pikenenud verejooks pärast operatsiooni, ravile pöördumine	Kirurgiline verejooksu sulgemine ja/või traneksaamhape	Vere- või hüübimisfaktori preparaadi vajadus, desmopressiin	
Lihasesisesed verejooksud	Mitte kunagi	Pärast traumat, ei vajanud lisaravi	Spontaanne, ei vaja ravi		Vere- või hüübimisfaktori preparaat või desmopressiin ja/või kirurgiline ravi	
Liigesesisesed verejooksud	Mitte kunagi	Pärast traumat, ei vajanud lisaravi	Spontaanne, ei vaja ravi	Vere- või hüübimisfaktori preparaat või desmopressiin ja/või kirurgiline ravi		
Kesknärvisüsteemi verejooksud	Mitte kunagi		Trauma või muu põhjusliku teguri korral		Spontaanne	
NAISTELE: Rohke menstruaalverejooks >7 päeva, sideme või tampooni vahetamine tihti ja/või öösiti	Ei esine	Naistearsti konsultatsioon	Traneksaamhape, ravi rauapreparaadiga, hormoonpreparaat	Abrasioon või muu lokaalne protseduur	Vere- või hüübimisfaktori preparaat, desmopressiin, hüsterektoomia	
Ebanormaalne verejooks pärast sünnitust	Ei ole sünnitanud või ei ole esinenud verejooksu pärast sünnitust	Dokumenteeritud, vajanud eriravi või vereülekannet	Abrasioon või muu lokaalne protseduur, traneksaamhape		Vere- või hüübimisfaktori preparaat, desmopressiin	
Punktid kokku:						

Veritsuskalduvusega
patsient

Normaalne
veritsuskoori
tulemus ei välista
veritsushaigust

ISTH-BAT

CBC-5diff-RET-IPF
PT, APTT, TT,
fibrinogeen,
VWF, VWF:Ac, FVIII

APTT↑, PTs↑ ja
TT↑ põhjuse
väljaselgitamiseks
tuleb lisada LISi
kommentaari
lahtrisse selgitus:
„veritsuse
põhjuse
väljaselgitamine“

Võimalik veritsust soodustav muu haigus:

- Maksakahjustus:
AST↑, ALT↑, ALP↑, GGT↑, Bil↑, (Alb↓)
- Neerufunktsiooni langus:
eGFR↓, Crea↑, (Urea↑)
- Põletik: CRV↑, Leu↑, (SR↑)
- Kilpnäärme haigus: TSH↑↓
- Aneemia: Hgb↓
- Hematoloogiline vm maligne haigus

Välista isoleeritult ravimitest tingitud veritsus!

Sõeluuringuks ettenähtud hüübimisanalüüse tuleb määrata kinnitaval eesmärgil 3 korda 3-nädalase intervalliga (välja arvatud kliiniliselt olulise veritsuse korral)

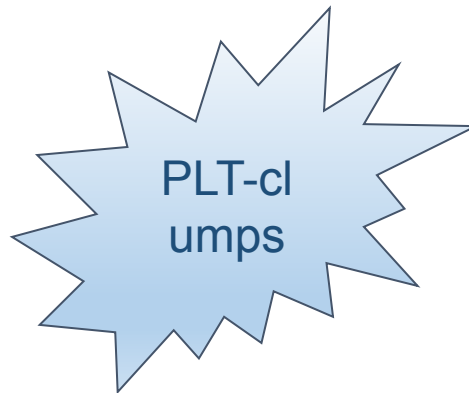
Lisatetestide rakendamiseks on tellimisel
vajalik arstipoolne märkus
„veritsustendentsiga haige“

Pseudotrombotsütopeenia

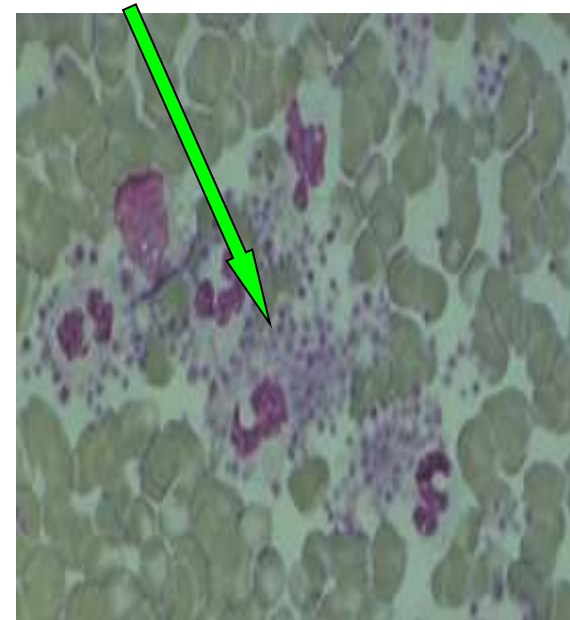
on põhjustatud trombotsüütide
agregaatide moodustamisest

Põhjused:

- Proovivõtu reeglite eiramine
- Trombotsüütide aglutiniinide esinemine (EDTA-st sõltuvad aglutiniinid)
- Trombotsüütide adhesioon neutrofiilsetele granulotsüütidele

24 h

Veritsuskalduvusega
patsient

Normaalne
veritsuskoori
tulemus ei välista
veritsushaigust

ISTH-BAT

CBC-5diff-RET-IPF
PT, APTT, TT,
fibrinogeen,
VWF, VWF:Ac, FVIII

APTT↑, PTs↑ ja
TT↑ põhjuse
väljaselgitamiseks
tuleb lisada LISi
kommentaari
lahtrisse selgitus:
„veritsuse
põhjuse
väljaselgitamine“

Võimalik veritsust soodustav muu haigus:

- Maksakahjustus:
AST↑, ALT↑, ALP↑, GGT↑, Bil↑, (Alb↓)
- Neerufunktsiooni langus:
eGFR↓, Crea↑, (Urea↑)
- Põletik: CRV↑, Leu↑, (SR↑)
- Kilpnäärme haigus: TSH↑↓
- Aneemia: Hgb↓
- Hematoloogiline vm maligne haigus

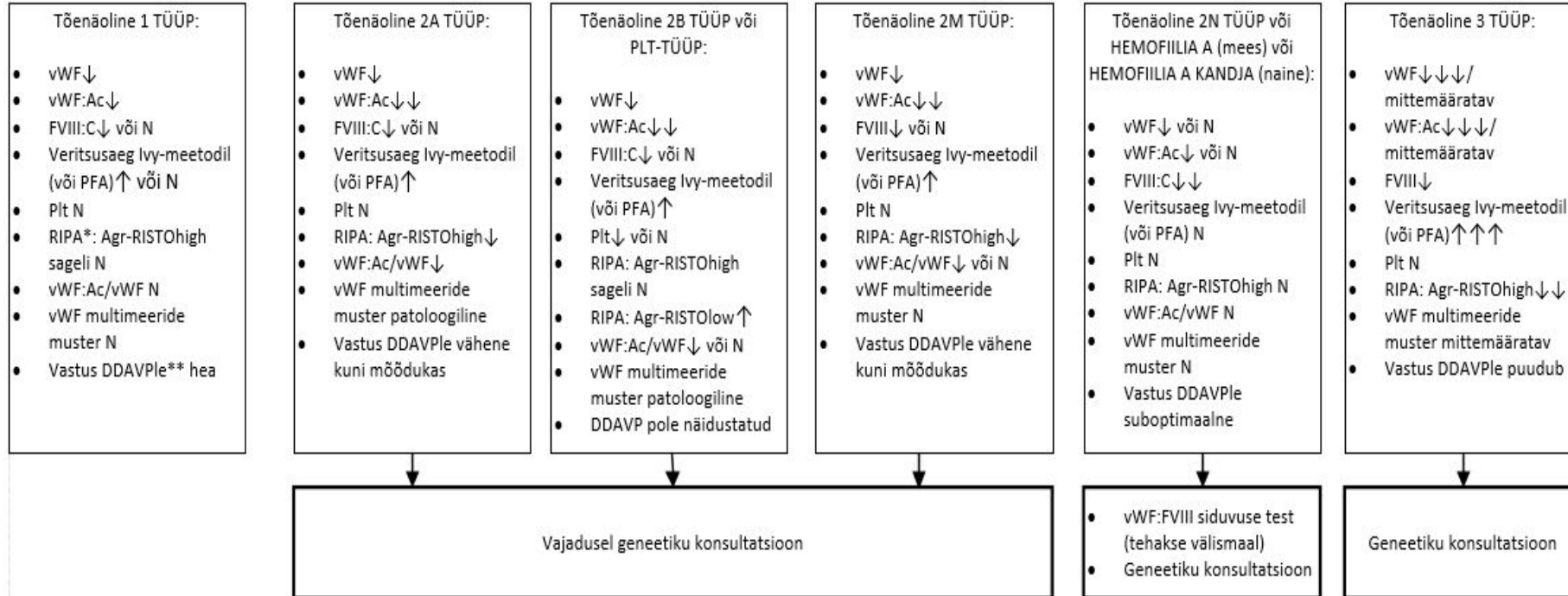
Välista isoleeritult ravimitest tingitud veritsus!

Sõeluuringuks ettenähtud hüübimisanalüüse tuleb määrata kinnitaval eesmärgil 3 korda 3-nädalase intervalliga (välja arvatud kliiniliselt olulise veritsuse korral)

Lisatetestide rakendamiseks on tellimisel
vajalik arstipoolne märkus
„veritsustendentsiga haige“

Veritsuskalduvusega patsiendi käsitus*

von WILLEBRANDI tõve/sündroomi diagnostiline algoritm

ASH ISTH NHF WFH 2021 guidelines on the diagnosis of von Willebrand disease. *Blood Adv* (2021) 5 (1): 280–300

*Pikta, M., Saks, K., Varik, M., Hytti, M., Ilves, K., Ross, M. (2021) Assessment of the von Willebrand factor multimers profile in patients referred for bleeding tendency evaluation in Estonia: A report of the von Willebrand disease Diagnostics project. *International Journal of Medical Laboratory Research*, 06 (01): 17-27

von Willebrandi tõbi

- von Willebrandi tõbi on kõige sagedamini esinev pärilik veritsushaigus
- mida põhjustab von Willebrandi faktori kvantitatiivne või kvalitatiivne puudulikkus
- enamus juhud on kerged, veritsus võib tekkida kirurgiliste protseduuride või hamba tõmbamise järgselt

Omandatud von Willebrandi sündroomi põhjused*:

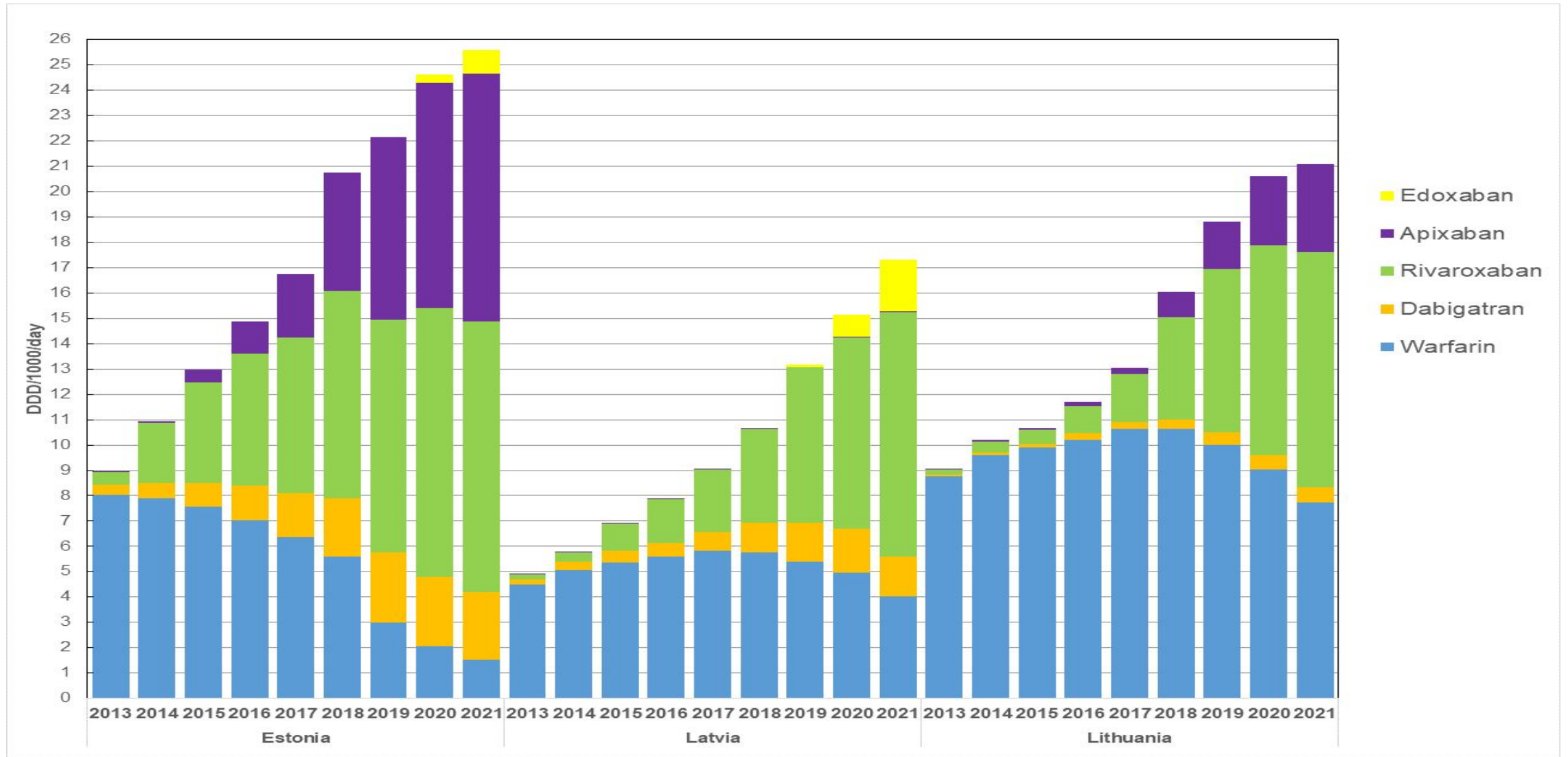
- Lümfoproliferatiivsed haigused
- Müeloproliferatiivsed/müelodüsplastilised haigused
- Soliidtuumorid
- Autoimmuunhaigused
- Endokriinhaigused (hüpotüreoos, diabeet)
- Kardiovaskulaarhaigused (aordiklapi stenoos (Heyde sündroom), mitraalklapi prolaps, vatsakeste vaheseina defektid, kodade vaheseina defektid, hüpertroofiline obstruktiivne kardiomüopaatia, primaarne pulmonaalhüpertensioon, endokardiit, süsteemne ateroskleroos, LVAD (left ventricular assist device))
- Ravimid ja muud terapeutilised agensid (tsiprofloksatsiin, tetratsükliin, griseofulviin, valproehape, rekombinantne VIII faktor, hüdroksüetüültärklis (HES))

*Pikta M, Banys V, Szanto T, et al. (2021) Von Willebrand Factor Multimeric Assay in Acquired von Willebrand Disease Diagnosis: A Report of Experience from North Estonia Medical Centre. J Lab Physicians, 13(03): 195-201

Otsesed suukaudsed antikoagulandid (DOAC) plasmas

Eestis on kasutusel dabigatran, mis on otsene trombiini inhibiitor, ning rivaroksabaan, apiksabaan ja edoksabaan mis on otsesed aktiveeritud X faktori inhibiitorid.

Suukaudsete antikoagulantide Balti statistika 2021

Küsimusi on rohkem kui vastuseid ...

- Erakorralised situatsioonid
- Kas monitooring on vajalik või mitte
  - Kui vajalik
    - Kellele
    - Missuguseid teste kasutada
    - Kust võtta väärtuseid interpreteerimiseks
    - Millal verd võtta
- Veritsused, korduvad tromboosid DOACs foonil
- DOACs mõju hüübimistestide väärtustele
- Mida tuleb arvestada

Erakorralised situatsioonid

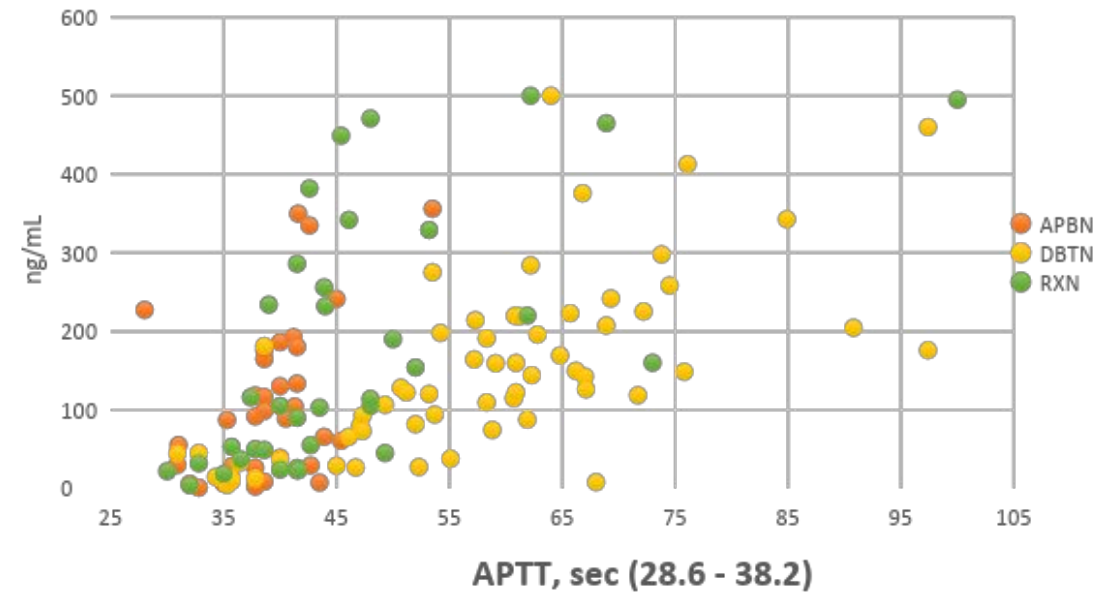
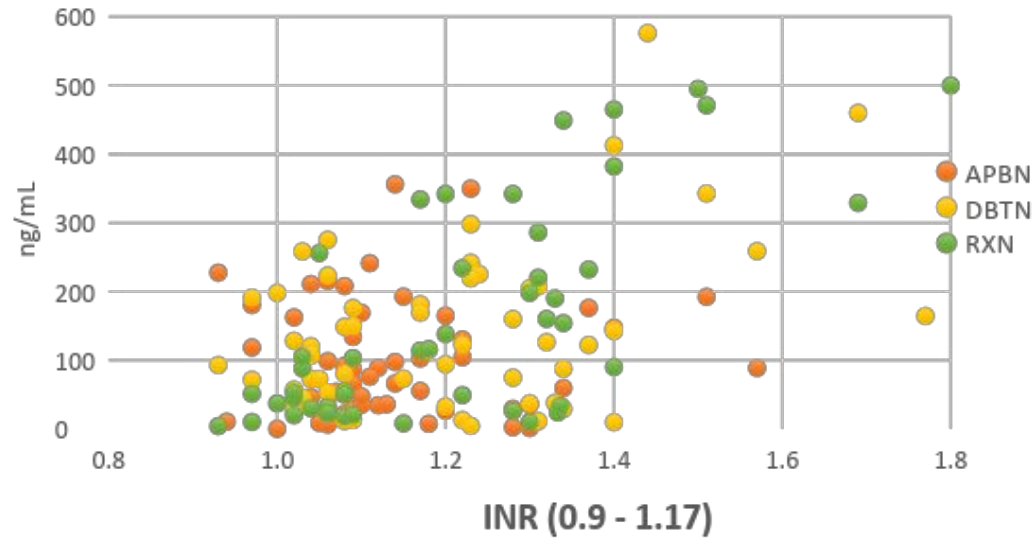
- **Rivaroksabaani, Edoksabaani, Apiksabaani ja Dabigatraani kontsentratsioon <30 µg/L** välistab ekspertarvamuse kohaselt kliiniliselt olulise ravimi kontsentratsiooni plasmast*
- **Teadvuseteta patsient:**
  - **P-LMWH (anti-Xa)**
<0.1 kU/L välistab rivaroksabaani, edoksabaani ja apiksabaani olemasolu plasmast
  - **normis P-TT (< 21 sek)** välistab dabigatraani olemasolu plasmast

NB! INR, PT ja APTT pole usaldusväärsed DOAC'ite kontsentratsiooni hindamiseks.

DOACs: INR, APTT...

PERH labor 2018

NB! Rivaroksabaani, apiksabaani, edoksabaani või dabigatraani foonil võivad APTT, PTs ja INR olla referentsvahemikus, mistõttu ei saa antud hüübimisinäitajaid kasutada rivaroksabaani, apiksabaani või dabigatraani toime hindamiseks.

DOACs: INR, APTT...

ei ole kindlat korrelatsiooni DOACite plasmakontsentratsiooni ega toimega

P-APBN	Apixaban plasmas	Vastus	
		113,73	ng/ml
P-INR	Protrombiini aeg-rahvusvaheline normitud suhe	1,24	
P-APBN	Apixaban plasmas	Vastus	
		143,10	ng/ml
P-INR	Protrombiini aeg-rahvusvaheline normitud suhe	1,14	

Teostatud uuring	Ref		Uus väärtus	Lõplik väärtus
P-APBN	<30 apiksabaani mõju puudub :	ug/L	<input type="text"/>	156,21
P-INR	0,9-1,17		<input type="text"/>	1,09
P-APTT	28,6-38,2	sek	<input type="text"/>	37,1

Küsimusi on rohkem kui vastuseid ...

- Erakorralised situatsioonid
- Kas monitooring on vajalik või mitte
  - Kui vajalik
    - Kellele
    - Missuguseid teste kasutada
    - Kust võtta väärtuseid interpreteerimiseks
    - Millal verd võtta
- Veritsused, korduvad tromboosid DOACs foonil
- DOACs mõju hüübimistestide väärtustele
- Mida tuleb arvestada

Rutiinne laboratoorne monitoring pole näidustatud

Toime hindamine võib osutada vajalikuks erandjuhtudel:

- ravimi kuhjumise hindamiseks ägeda neeru- või maksapuudulikkuse või üledoosi korral;
- antikoagulantse aktiivsuse hindamiseks veritsuse või tromboosiga patsientidel;
- erakorralise kirurgilise sekkumise või interventsiooni planeerimiseks;
- ravimi kontsentratsiooni hindamiseks spetsiifiliste patsiendipoolsete ravimi toimet mõjutavate põhjuste korral (näiteks ülekaal (kaal >100 kg), alakaal (kaal <50 kg), gastrointestinaalne imendumishäire);
- trombolüüsi teostamise ohutuse hindamiseks ägeda isheemilise insuldi korral;
- ravi jälgimiseks ja korrigeerimiseks DOACi toimet blokeeriva spetsiifilise agensiga;
- ravimi kontsentratsiooni olemasolu määramiseks patsientidel, kellel on mitmeid DOACite farmakokineetikat segavaid faktoreid.

Küsimusi on rohkem kui vastuseid ...

- Erakorralised situatsioonid
- Kas monitooring on vajalik või mitte
  - Kui vajalik
    - Kellele
    - Missuguseid teste kasutada
    - Kust võtta väärtuseid interpreteerimiseks
    - Millal verd võtta
- Veritsused, korduvad tromboosid DOACs foonil
- DOACs mõju hüübimistestide väärtustele
- Mida tuleb arvestada

Antikoagulantravi toime hindamine

- P-INR (marevan)
- P-LMWH (madalmolekulaarne hepariin)
- P-APBN (apiksabaan)
- P-RXN (rivaroksabaan)
- P-DBTN (dabigatraan)
- P-EDBN (edoksabaan)
- P-UFH (Fraktsioneerimata hepariin)

- Plaanilisel haigel on veri soovitatav võtta enne järgmise doosi manustamist
- Märkida saatekirjale: viimase ravimi annuse võtmise kuupäev ja kellaaeg

Proposed protocol for DOAC interruption at time of an invasive procedure

Adapted from the PAUSE protocol

Analüüs : Hemostasiogramm

L18010300808

Ravimi nimetus Rivaroksabaan (Xarelto), kogus viimane 4 päeva tagasi

plasma

Materjali võtmiskuupäev : 03.01.2018 10:51

Neurokirurgia osakond

Patsiendile :

Sünniaeg

Vanus : 61 Sugu : M

teostatud järgmised analüüsid:

Analüüsi nimetus	Vastus	Referentsväärtus	HK kood	Kommentaar
P-PT-INR - Protrombiini aeg-rahvusvaheline normitud suhe	0.99	0,9 - 1,17	66302	
P-RXN Rivaroxabaan plasmas	20	ug/L	66309	<30 rivaroksabaani mõju puudub

Küsimusi on rohkem kui vastuseid ...

- Erakorralised situatsioonid
- Kas monitooring on vajalik või mitte
  - Kui vajalik
    - Kellele
    - Missuguseid teste kasutada
    - **Kust võtta väärtuseid interpreteerimiseks**
    - Millal verd võtta
- Veritsused, korduvad tromboosid DOACs foonil
- DOACs mõju hüübimistestide väärtustele
- Mida tuleb arvestada

Dabigatraanil, rivaroksabaanil, edoksabaanil ja apiksabaanil puuduvad kindlad terapeutilised vahemikud. 2018. aastal on konsensusdokumendi* alusel pakutud kokkuleppelised väärtused DOACite tipp- ja baaskontsentratsioonidele

Indication	Dabigatran		Rivaroxaban		Apixaban		Edoxaban	
	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE
Dose	150 mg bid	150 mg bid	20 mg qd	20 mg qd	5 mg bid	5 mg bid	60 mg qd	60 mg qd
Peak concentration, ng/mL	175 ^a (117–275)	175 ^a (117–275)	249 ^b (184–343)	270 ^b (189–419)	171 ^c (91–321)	132 ^c (59–302)	170 ^d (125–245)	234 ^e (149–317)
Trough concentration, ng/mL	91 ^a (61–143)	60 ^a (39–95)	44 ^b (12–137)	26 ^b (6–87)	103 ^c (41–230)	63 ^c (22–177)	36 ^e (19–62)	19 ^e (10–39)

*Gosselin RC, Adcock DM, Bates SM et al. International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants. *Thomb Haemost* 2018;118:437-450.

Küsimusi on rohkem kui vastuseid ...

- Erakorralised situatsioonid
- Kas monitooring on vajalik või mitte
  - Kui vajalik
    - Kellele
    - Missuguseid teste kasutada
    - Kust võtta väärtuseid interpreteerimiseks
    - Millal verd võtta
- Veritsused, korduvad tromboosid DOACs foonil
- DOACs mõju hüübimistestide väärtustele
- Mida tuleb arvestada

Interference of direct oral anticoagulants with various coagulation assays*

Test	Dabigatran	Rivaroxaban	Apixaban	Edoxaban	Notes
PT-based measurements of clotting factors/inhibitors	↓	↓/↓↓↓	↓/↓↓	↓	<ul style="list-style-type: none"> All factors affected Most sensitive to rivaroxaban Depends on the reagent
APTT-based measurements of clotting factors/inhibitors	↓↓↓	↓	↓/↓↓	↓/↓↓	<ul style="list-style-type: none"> All factors affected Most sensitive to dabigatran Depends on the reagent Rivaroxaban also interferes with one-stage and chromogenic factor (F) VIII:C assays
Lupus anticoagulant: dRVVT	↑/↑↑	↑/↑↑	-/↑	↑	<ul style="list-style-type: none"> Clotting assays based on activation of coagulation at prothrombinase level unaffected by FXa inhibitors False positives due to high screen/confirmation assay ratios Taipan snake venom time and ECT time: alternative assays in rivaroxaban-treated patients DOACs do not affect ELISA-based antiphospholipid assays
APCR	↑	↑	↑	↑	<ul style="list-style-type: none"> APTT-based assays mostly affected Factor V Leiden APTT-based assay generally satisfactory for apixaban-treated patients No interference of rivaroxaban with Pefakit APCR Factor V Leiden⁶⁶
Protein C activity	/↑	/↑	/↑	/↑	<ul style="list-style-type: none"> Chromogenic assays: unaffected Antigen-based assays: unaffected Clot-based assays: affected
Protein S activity	/↑	/↑	/↑	/↑	<ul style="list-style-type: none"> Antigen-based assay: unaffected Clot-based: affected
Antithrombin activity	/↑	/↑	/↑	/↑	<ul style="list-style-type: none"> Anti-thrombin-based assays affected by dabigatran Anti-FXa-based assays affected by the FXa inhibitors

Abbreviations: ↓ to ↓↓↓, reduction; ↑ to ↑↑, increase; -, no effect; APCR, activated protein C resistance; APTT, activated partial thromboplastin time; dRVVT, diluted Russell's viper venom time; PT, prothrombin time.

*Laboratory testing in patients treated with direct oral anticoagulants: a practical guide for clinicians. *J Thromb Haemost* 2018; 16: 209–19.

Küsimusi on rohkem kui vastuseid ...

- Erakorralised situatsioonid
- Kas monitooring on vajalik või mitte
  - Kui vajalik
    - Kellele
    - Missuguseid teste kasutada
    - Kust võtta väärtuseid interpreteerimiseks
    - Millal verd võtta
- Veritsused, korduvad tromboosid DOACs foonil
- DOACs mõju hüübimistestide väärtustele
- Mida tuleb arvestada

- Ravimite koosmõju
- Veri tuleb võtta enne järgmise tableti võtmist
- Kui proov võetakse suvaliselt – küsida millal viimane tablett oli võetud
- Antikoagulantravi ajal LA uuringuid mitte tellida
- KMI, neeru-, maksafunktsiooni, D-dimeeri väärtused dünaamikas

DOACs: eGFR

Mõõde:	e-GFR	
Norm:	>=90norm;60-89kergelt väh	
Areng		
Alguskell	Alguskp	Väärtus
12:15	11.04.2018	21
09:04	06.03.2018	42
06:07	17.01.2018	56

Mõõde:	P-DBTN/ Dabigatran plasmas	
Norm:	ng/ml; <30 µg/L: riva	
Areng		
Alguskell	Alguskp	Väärt
12:15	11.04.2018	460.00
12:38	21.12.2017	342.72

Mõõde:	HGB	
Norm:	N:120-160; M:130-1	
Areng		
Alguskell	Alguskp	Vää
12:15	11.04.2018	72
09:04	06.03.2018	78
06:07	17.01.2018	102

DOACs: KMI, D-dimeeri väärtused dünaamikas

KMI 29,531

Kehakaal	110,0 kg
Pikkus	193,0 cm

			11.01.2018 05:16	20.02.2018 13:17	01.03.2018 09:35	29.03.2018 13:04	20.04.2018 08:26	08.06.2018 08:06	25.06.2018 07:59
P-RXN	<30 rivaroksabaani mõju puudub : µg/L								26
P-INR	0,9-1,17		1,14	1,04	1,01	1,05	1,03	1,04	1,01
P-DDi	<0,50	mg/L	0,83		0,99	1,44	2,01	1,76	2,63

DOACs: e-GFR, KMI

	Dabigatran		Rivaroxaban		Apixaban		Edoxaban	
Indication	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAF	Treatment PE/VTE
Dose	150 mg bid	150 mg bid	20 mg qd	20 mg qd	5 mg bid	5 mg bid	60 mg qd	60 mg qd
Peak concentration, ng/mL	175 ^a (117-275)	175 ^a (117-275)	249 ^b (184-343)	270 ^b (189-419)	171 ^c (91-321)	132 ^c (59-302)	170 ^d (125-245)	234 ^e (149-317)
Trough concentration, ng/mL	91 ^a (61-143)	60 ^a (39-95)	44 ^b (12-137)	26 ^b (6-87)	103 ^c (41-230)	63 ^c (22-177)	36 ^e (19-62)	19 ^e (10-39)

Analüüsi nimetus	Vastus	Referentsväärtus	HK kood
P-PT-INR - Protrombiini aeg-rahvusvaheline normitud suhe	2.99	0,9 - 1,17	66302
P-APTT - Aktiveeritud osalise tromboplastiini aeg	154.2	28,6 - 38,2 sek	66302
P-APTT-R Aktiveeritud osalise tromboplastiini aeg ratio	4.60	0,77-1,19 ratio	
P-TT Trombiini aeg	>240	<21 sek	66303
P-DDi - D-dimeerid	0.18	<0,5 mg/L	66306
P-DBTN/ Dabigatran plasmas	1029.00	ng/ml	66309

Erakorralised situatsioonid

Ravimi nimetus	LIS tellimus	Ravimi mõju puudub	Märkused	
MMH	P-LMWH (anti-Xa)	< 0,1 kU/L	Teadvuseeta patsient: P-LMWH (anti-Xa) < 0,1 kU/L välistab MMH olemasolu plasmal	
Varfariin	P-INR	0,8-1,2		INR, PT ja APTT pole usaldusväärsed OSAK'ite toime hindamiseks
Dabigatraan	P-DBTN (anti-IIa)	< 30 µg/L	Teadvuseeta patsient: P-TT <21 s välistab dabigatraani olemasolu plasmal	
Rivaroksabaan	P-RXN (anti-Xa)	< 30 µg/L	Teadvuseeta patsient:	Vt labori käsiraamatust: https://www.regionaalhaigla.ee/et/otsesed-antikoagulandid-plasmas
Apiksabaan	P-APBN (anti-Xa)	< 30 µg/L	P-LMWH (anti-Xa) < 0,1 kU/L	
Edoksabaan	P-EDBN (anti-Xa)	< 30 µg/L	välistab rivaroksabaani, apiksabaani ja edoksabaani olemasolu plasmal	

Uus uriini ribatest DOAC'ite toime välistamiseks

Hetkel ainus turul saadaolev DOAC'ite POC test

- Testribad DOAC'ite **välistamiseks** uriinis
- Tulemused 10 minutiga
- Lihtne teostada, analoogselt uriini ribaanalüüsiga
- Võimalik teostada 24/7

Testriba DOAC Dipstick (DOASENSE GmbH, Germany) võimaldab kvalitatiivselt mõõta 4 parameetrit uriinis:

Thrombin inhibitor – Dabigatraani mõju hindamiseks

Factor Xa inhibitor – Rivaroksabaani, Apiksabaani, Edoksabaani mõju hindamiseks

Urine color – uriini värvuse hindamine segavate faktorite mõju välistamiseks

Creatinine – neerufunktsiooni hindamiseks

DOAC'ite hindamise padjakesed

Kontrollpadjakesed - proovi sobivuse hindamiseks

Thrombin Inhibitor /
Thrombin Inhibitor

neg.

pos.

pos.

Factor Xa Inhibitor /
Faktor Xa Inhibitor

neg.

pos.

pos.

Urine Colour /
Urinfarbe

norm.

Creatinine /
Kreatinin

norm.

norm.

low

Pre-kliiniline verifitseerimine*

Üldeesmärgiks oli hinnata dabigatraani, apiksabaani ja rivaroksabaani kvalitatiivseks määramiseks uriinist uue testi *DOAC Dipstick* võimalusi ja piiranguid kliinilises praktikas.

Kokkuvõtteks

DOAC testriba on kasulik **DOAC-de mõju välistamise** kiireks hindamiseks uriinis **DOASENSE lugejaga** (visuaalne hinnang võib olla subjektiivne).

*Örd, L., Marandi, T., Märk, M., Raidjuk, L., Kostjuk, J., Banys, V., Krause, K., Pikta, M. (2022).

Evaluation of DOAC Dipstick Test for Detecting Direct Oral Anticoagulants in Urine Compared with a Clinically Relevant Plasma Threshold Concentration.

Clinical and applied thrombosis/hemostasis : official journal of the International Academy of Clinical and Applied Thrombosis/Hemostasis,

<https://doi.org/10.1177/10760296221084307>

Drug	Assays suitable for quantitation of DOAC levels	Screening assays <i>Not suitable for quantification, may be useful for screening "clinically significant" DOAC levels</i>
Dabigatran	dTT, ECA, LC-MS/MS	TT, Urine DOASENSE®
Apixaban	Apixaban anti-Xa, LC-MS/MS	Heparin or LMWH anti-Xa Urine DOASENSE®
Edoxaban	Edoxaban anti-Xa, LC-MS/MS	
Rivaroxaban	Rivaroxaban anti-Xa, LC-MS/MS	

EAK

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS
ESTONIAN ACCREDITATION CENTRE

AKREDITEERIMISTUNNISTUS ACCREDITATION CERTIFICATE

SA Eesti Akrediteerimiskeskus kinnitab käesolevaga, et
Estonian Accreditation Centre hereby confirms that

SA PÕHJA-EESTI REGIONAALHAIGLA
Sütiste tee 19, Tallinn

Registrikood / registry code 90006399

vastab EVS-EN ISO 15189:2012 nõuetele kui meditsiinilabor

conforms to the requirements of EVS-EN ISO 15189:2012 as a medical laboratory

kliinilise keemia, hematoloogia, hüübimise, toksikoloogia, immunoloogia,
immuunhematoloogia, mikrobioloogia, molekulaardiagnostika ja mükobakterioloogilise
valdkonnas

in the field of clinical chemistry, haematology, coagulation, toxicology, immunology, immuno-haematology,
microbiology, molecular diagnostic, mycobacteriology

Akrediteerimisulatus on esitatud tunnistuse lisas

The scope of accreditation is specified in the annex

Tunnistuse number: M008

Number of certificate

Akrediteering kehtib kuni: 30.06.2025

Accreditation is valid until

Tallinn, 01.07.2020

Kristiina Saarniit
Juhataja / Director

Tunnistus on välja antud seoses uushindamisega
This certificate was issued due to re-accreditation

Käesoleva tunnistuse kehtivust ja akrediteerimisulatusat saab kontrollida EAK veebilehelt www.eak.ee
Validity of the current certification and accreditation scope can be checked from the EAK web site www.eak.ee

EAK on ühinenud Euroopa Akrediteerimiskeskuste organisatsiooniga (EA) Mitmepoolse Lepinguga selle valdkonna akrediteerimiseks.
EAK is a signatory of the European co-operation for Accreditation (EA) Multilateral Agreement for accreditation in this field.

This is to certify that

North Estonia Centre for Bleeding Disorders

is a designated

European Haemophilia Treatment Centre

until

31 December 2023

Michael Makris
Project Leader

EAHAD

Flora Peyvandi
President

EAHAD

Declan Noone
President

EHC

Täna kuulamast!

Regionaalhaigla